

Indiener: B.R. Winters – Samen Voor Berkelland

Datum indiening vraag: 29.08.2025

Datum verzending antwoord: 29-08-2025

Onderwerp: FrieslandCampina vervolgvragen

Vraag: Friesland Campina heeft als reactie op de open brief het volgende gezegd: *“De oorzaak van het incident is vastgesteld: door het lossen van zoutzuur in een opslagtank voor salpeterzuur ontstond een chemische reactie die de oranje rookwolk en de explosie van de opslagtank heeft veroorzaakt.”* Wanneer is de gemeente/burgemeester voor het eerst op de hoogte gebracht van de leveringsfout?

In welke vorm, en met welke informatie, is er gecommuniceerd met de gemeente/burgemeester door FrieslandCampina nadat de leveringsfout was ontdekt en toen er vermoedens waren van een mogelijke explosie? Of is de gemeente/burgemeester niet op de hoogte gebracht en kwam de explosie “uit het niets”? Graag zo uitgebreid mogelijk toelichten.

Antwoord:

Friesland Campina heeft op haar website haar voorlopige bevindingen tankincident Borculo gepubliceerd. <https://www.frieslandcampina.com/uploads/sites/3/2025/08/20250828-Voorlopige-bevindingen-tankincident-Borculo-4-juli-2025.pdf>

In deze bevindingen kunt u lezen hoe Friesland Campina gehandeld heeft na constatering van de fout. Om 21.10 uur is de brandweer gealarmeerd.

Bij incidenten zoals de explosie bij Friesland Campina in Borculo worden de hulpdiensten in eerste instantie gealarmeerd via het P2000-systeem. Dit systeem zorgt ervoor dat de juiste eenheden snel en efficiënt worden geïnformeerd en ingezet. De brandweer is om 21.26 uur gearriveerd (chronologisch overzicht Friesland Campina).

Naarmate het incident zich ontwikkelde en de ernst duidelijker werd, is er opgeschaald naar GRIP 1 om 21:33 uur. GRIP 1 is het eerste opschalingsniveau binnen de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure (GRIP), dat wordt ingezet bij crisissituaties in Nederland waarbij meerdere hulpdiensten betrokken zijn en structurele coördinatie op de plaats van het incident nodig is. Om 21:33 uur is de OVD-BZ (Officier van Dienst Bevolkingszorg) opgeroepen. De OVD-BZ is een functionaris die namens de gemeente optreedt tijdens rampen en crisissituaties. Deze rol is onderdeel van de gemeentelijke crisisorganisatie en valt onder de verantwoordelijkheid van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG), maar wordt uitgevoerd door medewerkers van of namens de gemeenten zelf. De OVD-BZ heeft de burgemeester geïnformeerd dat er een incident was bij Friesland Campina. Hierop is er meteen besloten om in een kern GBT (Kern Gemeentelijk Beleidsteam) samen te komen.

Let wel, er is nooit formeel opgeschaald naar een GBT. Het bij elkaar komen van het kern GBT is een keuze geweest van de gemeente zelf. Aansturing vond plaats vanuit het Regionaal Operationeel Team (ROT) onder leiding van de Operationeel Leider (OL) in Apeldoorn. Op het moment dat het kern GBT samenkwam in het gemeentehuis was de opslagtank al ontploft. De OVD-BZ kwam ook pas ter plaatse toen de tank al ontploft was. Op 21:54 uur is er verder opgeschaald naar GRIP2. Bij GRIP2 is er sprake van een incident waarbij niet alleen de directe bron bestreden moet worden, maar ook de effecten in de omgeving.

Tijdens het incident heeft Friesland Campina direct contact gehad met de hulpdiensten ter plaatse. Na de explosie heeft het kern GBT pas vernomen van het ROT dat er sprake was van een ongewenst mengsel. Over de oorzaak van het incident is pas de afgelopen dagen duidelijkheid gekomen. Hiervoor verwijzen wij u naar bovengenoemde voorlopige bevindingen van Friesland Campina.

Vraag: College (reactie open brief): *“Het Openbaar Ministerie en de Arbeidsinspectie onderzoeken het incident. Wij hebben hierin geen rol en wachten de uitkomsten van deze onderzoeken af”*

Is het college ondervraagd of en hoe FrieslandCampina naar de gemeente heeft gecommuniceerd tussen de leveringsfout en de explosie?

Antwoord:

Het strafrechtelijk onderzoek loopt nog. Het college van B&W en/of één of meerdere van de gemeentelijke bestuurders en/of ambtenaren zijn op dit moment nog niet ondervraagd.

Vraag: Op dit moment wordt de locatie van FrieslandCampina in Borculo niet beschouwd als Seveso locatie. Er is, onder de Seveso richtlijn, een verschil in hoog- en laagdrempelige locaties. Locaties waar gebruik wordt gemaakt van giftige, gevaarlijke of explosieve stoffen. Gaat het college een onderzoek aanvragen bij de juiste organisatie of de locatie van FrieslandCampina in Borculo toch een Seveso-locatie hoort te zijn? Zoals de locatie van Friesland Campina in Veghel. Graag zo uitgebreid mogelijk toelichten.

Antwoord:

*Een bedrijf wordt een **Seveso-inrichting** wanneer het **gevaarlijke stoffen** in zodanige hoeveelheden opslaat of verwerkt dat het boven de drempelwaarden uitkomt die zijn vastgelegd in de **Seveso III-richtlijn**. Deze Europese richtlijn is in Nederland geïmplementeerd via de **Omgevingswet** en uitgewerkt in het **Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)**.*

De provincie is in het geval van FrieslandCampina te Borculo het bevoegd gezag en zij voert onder andere uitgebreide inspecties uit op basis van de noodzakelijke documentatie. De uitvoering is belegd bij de Omgevingsdienst Nijmegen (ODRN). In het onderzoek naar dit incident door onder andere het bevoegd gezag, de provincie, wordt nadrukkelijk gekeken naar de vergunningverlening.

Vraag: Is er bij het college bekend of de Onderzoeksraad Voor Veiligheid onderzoek doet naar hetgeen wat er bij FrieslandCampina heeft plaatsgevonden? Graag toelichten.

Antwoord:

We hebben vernomen dat de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) vooronderzoek doet naar het incident. Op 25 augustus hebben wij gevraagd aan de OVV of ze echt onderzoek gaat doen naar het incident. Hierop hebben wij nog geen antwoord ontvangen.

Vraag: Uit het Regionale Risicoprofiel en het bijlagenboek blijkt, dat de VNOG een calamiteit met salpeterzuur, zwavelzuur of een andere chemische stof niet heeft beschouwd. Er staan in het nieuwe risicoprofiel, dat nu geldt tot 2028, onder het kopje technologische omgeving drie crisistypes beschreven; Ongevallen met brandbare/explosieve stof in openlucht, Giftige stof in openlucht en Incidenten met giftige stof in openlucht.

Het scenario dat in de eerste instantie het dichtst in de buurt komt is een bedrijfsongeval met brandbare vloeistof, doordat er koningswater is vrijgekomen kan het ook vallen onder de andere twee crisistypes. Echter is er nergens in het Regionale Risicoprofiel een situatie geschetst zoals datgene wat er bij FrieslandCampina heeft plaatsgevonden op 4 juli jl. Dient het Regionale Risicoprofiel niet te worden aangepast? Zodat dergelijke branden zoals bij Friesland Campina, waarbij giftige stoffen vrij kunnen komen (en zijn gekomen), mee worden genomen in het Regionale Risicoprofiel. Graag zo uitgebreid mogelijk toelichten.

Antwoord:

De veiligheidsregio brengt samen met partners (zoals gemeenten, waterschappen, politie, GGD, omgevingsdiensten en nutsbedrijven) in kaart:

- Welke risicovolle situaties en objecten zich in de regio bevinden (bijvoorbeeld chemische bedrijven, spoorlijnen, overstromingsgebieden).*
- Welke soorten incidenten zich kunnen voordoen (bijvoorbeeld brand, explosie, pandemie, cyberaanval).*

Schriftelijke vragen art. 33

Voor elk type risico worden **incidentscenario's** uitgewerkt. Deze worden beoordeeld op:

- **Waarschijnlijkheid** (hoe groot is de kans dat het gebeurt?)
- **Impact** (wat zijn de gevolgen voor gezondheid, economie, milieu, openbare orde?)

De scenario's worden geplot in een risicomatrix. Dit maakt het mogelijk om risico's te prioriteren en te vergelijken. De methodiek sluit aan op de **Nationale Risicobeoordeling**, zodat regionale en landelijke analyses op elkaar aansluiten. Er wordt gekeken naar:

- Wat er al aan maatregelen is genomen.
- Wat er nog extra nodig is.
- Welke risico's geaccepteerd kunnen worden.

Het concept-risicoprofiel wordt besproken met alle **gemeenteraden** in de regio. Zij kunnen:

- Lokale risico's toevoegen.
- Beleidsprioriteiten aandragen.
- Input leveren voor het regionaal beleidsplan

Het definitieve risicoprofiel wordt vastgesteld door het bestuur van de veiligheidsregio en vormt de basis voor:

- Het **beleidsplan van de veiligheidsregio**.
- Het **crisisplan**.
- Samenwerkingsafspraken met partners

Uit dit hele proces is bij de opzet van het actuele Regionaal Risicoprofiel, dat geldt voor de gehele Veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland (VNOG), dit specifieke risico niet naar voren gekomen. Ook niet tijdens de sessies met onze gemeenteraad. Dit kan met de actualisering van het genoemde risicoprofiel in de inventarisatie en beoordelingsfase wel plaatsvinden. Uiteraard zijn de bestaande vergunningen van de provincie meegewogen. Voor zover onze informatie nu rijkt betreft het waarschijnlijk een menselijke fout. Bij het werken met en denken vanuit risicoprofielen en scenario's is het niet mogelijk ieder denkbaar incident volledig uit te werken.

Vraag: Reactie van het college op de schriftelijke vragen ingediend door Samen Voor Berkelland op 28 Juli "Daarnaast heeft FrieslandCampina een koelinstallatie waarin de gevaarlijke stof ammoniak als koelmiddel aanwezig is."

Kunnen de volgende vragen worden beantwoord? Is dit 100% ammoniak? Hoeveel liters ammoniak is er aanwezig op de locatie van Friesland Campina in Borculo? Wat is het mogelijke gevaar van het hebben van de genoemde (hoeveelheden) ammoniak? Wat zijn hier de veiligheidsvoorschriften van het bezitten en gebruiken van ammoniak?

Antwoord:

Omdat het hier gaat om vragen die specifiek door de bevoegde gezagen, niet zijnde de gemeente, beantwoord moeten worden, zijn deze vragen gesteld aan de provincie en hun uitvoeringsorganisatie de omgevingsdienst. Zodra wij deze informatie ontvangen zenden wij u de beantwoording van deze vraag toe.

Vraag: Gemeente Berkelland heeft een crisisplan “Onze organisatie beschikt over een actueel en gestructureerd crisisplan” (ook in de beantwoording van de schriftelijke vragen). Nu was 4 juli zeker een ernstig incident. Maar het had erger kunnen aflopen.

Kan het actuele en gestructureerde crisisplan gedeeld worden?

Antwoord:

Op de website van de Veiligheidsregio (www.vnog.nl) staat de openbare planvorming, waaronder ook het crisisplan. Diverse gemeentelijke collega's vervullen een rol in regionale crisisbeheersing en rampenbestrijding. Zij worden jaarlijks opgeleid, bijgeschoold en getraind. Ook wordt jaarlijks de gemeentelijke crisisstaf getraind.